

Hřebčín Albertovec

Bývalá remontní depa rakouské zeměbrany, která byla v Zawadcech v Haliči a ve Wolfpassingu v Dolních Rakousích, byla v roce 1915 přemístěna do Houstoně na Šumavě, a to do čtyř pronajatých trauttmansdorfských dvorů. Původní hříbárenský provoz byl pro nedostatek vhodných remont převeden krátce potom na provoz hřebčinský, při kterém byly využity vojenské klisny a na jaře 1916 bylo započato s vlastním chovem. Do něj bylo přiděleno 6 hřebců – radovecký **Peregrin** a **Shagya** byli přiděleni přímo do Houstoně, **Przedswit**, **Tokio**, **Star of Hannover** a **Kozák** nejdříve do Lysé nad Labem, odkud však byli v roce 1917 rovněž přemístěni do Houstoně i se stádem klisen.

Před převratem bylo v Houstoni přes 700 koní, ve 20. letech byl stav snížen na 210 klisen s tím, že anglické stádo se stavem 103 klisen bylo umístěno v Houstoni, orientální stádo se 107 klisnami ve Svržně a dvory Hašetice a Tašnovice sloužily jako hříbárny. Při plném provozu bylo počítáno s produkcí 150 vojenských jezdeckých remont ročně. Výběr plemeniků byl přizpůsoben žádanému typu; působili zde především ušlechtilí hřebci hřebčinského původu, arabští, angloarabští, angličtí plnokrevníci a příslušníci rakouských polokrevných kmenů. Od roku 1927 byla anglické krvi dávana přednost před krví arabskou, a proto bylo do chovu zařazeno více mohutnějších hřebců, zejména anglonormanských a východopruských. Potom se chov opět vrátil k osvědčeným kmenům **Przedswit** a **Star of Hannover**.

V roce 1938 byl plemenný materiál evakuován do Horních Motešic a velká část klisen a plemeniků se během válečných událostí ztratila. Zbytek stáda byl po válce základem chovu v Horních Motešicích.

Po válce nezbylo v Houstoni z původního stáda nic a základem nového chovu se staly klisny, které byly vybrány komisí ministerstva národní obrany z převedených 3131 koní, kteří zůstali na našem území po rozpadu německé armády. Vybraných 241 klisen, převážně s výzehy vynikajících chovů, bylo doplněno 22 klisnami z domácích zdrojů.

V roce 1949 byl předán od armády do správy ministerstva zemědělství a o 3 roky později byl přemístěn do bývalého lichnovského hospodářského dvora Albertovec v okrese Opava.

Objekty houstoňského hřebčína, které převzaly státní statky, byly až do roku 1960 využity k chovu a odchovu českého teplokrevníka a chladnokrevníka, potom přestaly být pro chov koní používány a plemenný materiál převzal hřebčín Netolice.

Po začlenění do plemenářských podniků byl hřebčín Albertovec nejdříve samostatným ústavem, poté byl odstěpným závodem PP Tlumačov a od r. 1989 je koncernovou organizací SPP Albertovec. Je zde chováno šlechtitelské stádo českého teplokrevníka a anglického plnokrevníka.

Skladba plemenného stáda v první fázi odpovídala cílům produkce ušlechtilých jezdeckých koní. Z 263 klisen, které byly pro chov vybrány, bylo 16 plnokrevných, 153 východopruských, 20 hannoverských, 8 meklenburských a braniborských a 66 ostatních. Pro stádo byli vybráni též dva kořistní plemeni – originální trakén **Portius** z linie Perfekcionista, který působil do roku 1948, a anglický plnokrevník **Horymír**, působící v chovu do roku 1950. V roce 1946 byl ještě zařazen plnokrevný **Derüs**, získaný z Napajedel, o od roku 1947 jeho syn **Tulák**, který působil až do roku 1958. V píseckém hřebčinci byl ještě vybrán plemeník **Star of Hannover III**.

Velmi výrazně chov ovlivnil **Furioso XIV**, který zde působil až do roku 1959. V hřebčíně se po něm narodilo 239 potomků, 28 jeho synů bylo zařazeno do zemského chovu. Jeho nejvýznamnější potomek **Vítěz**, nar. 1948 z klisny 119 Seleky, v roce 1955 vítěz Velké pardubické steeplechase, byl zařazen jako kmenový plemeník **Furioso XXVII** v Motešicích a Topolčiankách.

V letech 1946 a 1952 působil v chovu v Houstoni a Albertovci **Przedswit III**, narozený v Kladrubech nad Labem. Jeho syn **242 Przedswit III-2**, nar. 1952, působil pod kmenovým číslem **Przedswit X** kromě Albertovce také v kladrubském hřebčíně. Po **Przedswitovi X** bylo v zemském chovu zařazeno 9 synů. Tři z nich působili jako pepiniéři: **Przedswit XI** na Slovensku, **Przedswit XII** (2052 P X-12), nar. 1965, v moravském zemském chovu a v Netolicích a **Przedswit XVI** (90 P X-68), nar. 1976, je v současné době jako plemeník v kladrubském hřebčíně. Tato sublinie je prakticky jediná, která se z velkého množství **Przedswitů** u nás zachovala a současní plemeni (kromě dvou synů importovaného P XIII) k ní náleží. Mezi jejím potomstvem byla a je řada vynikajících sportovních koní, a proto je snaha ji maximálně využít i v současné době.

Furioso XIV, **Przedswit III** a **Star of Hannover III** velmi ovlivnili výstavbu stáda klisen. V 50. letech byl změněn chovný cíl, který byl přizpůsoben požadavkům teplokrevního zemského chovu, zaměřeného na produkci mnohostranně užitkových koní. Pro tento cíl byli využíváni další hřebci kmene **Furioso** – F XXI, F XXV a F XXVI, všichni z linie radoveckého F XIII.

Dalšími plemeníky byli importovaní hřebci – hannoverský **Almhirt** z linie Adeptus-Alpenstrausa a melkenburský **Kordon** z linie König Artus.

Chovný cíl hřebčína se během doby ustálil na produkci koní vícestranně užitkových s převahou sportovního typu, a proto byli vybráni plemeniči odpovídající tomuto cíli. Od roku 1958 zde plných 10 let působil z Ruska importovaný trakénský hřebec **Quoniam**, nar. 1955, z linie Pythagoras, který ovlivnil nejen výstavbu stáda matek, ale byl otcem i dvou kmenových plemeniků. **Quoniam I**, nar. 1960, působil kromě Albertovce v Topolčiankách a později v moravském zemském chovu. **Quoniam II**, nar. 1960, působil v Albertovci, Kladrubech nad Labem a svými syny velmi výrazně ovlivnil zemský chov. V současné době působí v chovu 14 synů Quoniama II, z toho 5 albertovského chovu, z nichž syn importované trakénské matky 642 Venezuela je zařazen jako kmenový plemeník **Quoniam III**. Quoniam II i Quoniam III jsou svým krevním složením trakéni.

V 60. letech byl v hřebčíně využit **Almhirt I**, nar. 1962 z 301 Portius-Gama. V roce 1968 byl do Albertovce importován hannoverský hřebec **Duellano**, který však působil velmi krátce. Většího využití se dostalo jeho synovi **Duellanovi I**, nar. 1970.

Protože původní východopruské a trakénské klisny ovlivnily sklatbu mateřského stáda založením význačných rodin, byla vždy pro hřebčín typická snaha o rodinovou plemenitbu. Z nejvýznamnějších rodin založených kořistními klisnami lze uvést **Turbínu**, **Těřešvu**, **Aidu**, **Záštitu** a **Čejku**. Všechny tyto klisny měly výžeh půl losího parohu nebo dvojité losí paroh.

Původní stádo bylo doplněno v letech 1976 až 1977 nákupem 14 trakénských klisen v ruském hřebčíně S. M. Kirova.

Od konce 60. let až do současné doby lze plemenitbu charakterizovat výrazným používáním trakénských hřebců. Kromě zmíněné již Quoniamy jsou to dále plemeniči **Karneol**, **Granat** a v menším rozsahu **Faharadscha**.

Hřebec **Karneol**, nar. 1966, byl zakoupen v Německu v roce 1969. Karneol patří k linii Perfektionist-Arabad a jeho otec byl německým špičkovým plemeníkem. Po dvouletém působení v Albertovci byl zapůjčen do hřebčína Moritzburg v Německu, výměnou za trakénského hřebce Granata. Po vrácení působil dále v chovu do roku 1981. V současné době působí v chovu jeho 4 synové.

Hřebec **Granat**, nar. 1969 v Německu, příslušník trakénské linie Pythagoras, působil v Albertovci tři sezóny a bylo po něm zařazeno 5 klisen do mateřského stáda a jeden syn do zemského chovu.

V roce 1977 byl z Německa importován **Faharadscha**, nar. 1970 z linie založené hřebcem Fetysz. Jeho matka Fabiola je ze strany matky pravnučkou hřebce Cancara. V roce 1981 byl plemeník převeden do zemského chovu v kladrubské oblasti a potom byl zapůjčen do Německa. V současné době působí v zemském chovu na Moravě

Od roku 1984 v hřebčíně působí trakénský hřebec **Topas**, po Schwaldenzug z Torosa, nar. 1979 v hřebčíně Tenever v Německu. Topas je vnuk hřebce Impuls. Je jedním z plemeniků, kteří úspěšně absolvovali (i při zařazení v chovu) sportovní testaci, ve které dosáhl výkonnostního stupně „ST“.

V návaznosti na působení hřebců Duellano byli v 80. letech zařazeni další plemeniči hannoverské linie **Detektiv**, **Diktant II** a potom v Německu získaný starší, velmi osvědčený plemeník **Dietward**, nar. 1966.

Teplokrevný chov albertovského hřebčína vždy významným způsobem ovlivňoval svými produkty, často pod vlastními jezdci, klasické sportovní disciplíny. Potomci Tuláka, Furiosa XIV, Przedswita X, Quoniama, Quoniama II a dalších se výrazně uplatnili v soutěžích skokových, drezurních i military. Základy vysoké úrovně sportovního ježdění v hřebčíně položil vynikající trenér a učitel mjr. J. Pitlík.

Kromě českého teplokrevníka plemenářský podnik chová také šlechtitelské stádo anglického plnokrevníka, budované od roku 1959. Chov začínal se 4 klisnami uvolněnými ze Státního závodiště, v roce 1960 byl stav již 20 klisen, které byly zapouštěny převážně v Napajedlích. První plemeniči v chovu byli **Oriental**, nar. 1944 v Polsku, který působil v letech 1959 až 1963, a **Cejlon**, nar. 1957 v Napajedlích, který zde připouštěl až do roku 1971.

Z jeho 91 plnokrevných hříbat, narozených hříbat, narozených v hřebčíně, byl nejúspěšnější **Limit**, vítěz Velké pardubické v roce 1976. Syn **Parcel**, nar. 1964, působil v hřebčíně jako plemeník v letech 1969 až 1973.

V roce 1963 byl zařazen hřebec **Gaston**, který zde připouštěl až do roku 1970, potom přešel do zemského chovu.

Mezi dalšími plnokrevnými hřebci je třeba jmenovat především **Donalda**, jeho syny **Silvera** a **Lilvanera**, **Libanona** a **Seala**. Velmi úspěšné potomstvo i v klasickém sportu zanechal zapůjčený francouzský hřebec **Spalato**. Po zapůjčení hřebce **Myjavana** působili v posledním období ještě hřebci **Arcaro**, **Lincoln** a **Nikolas**. V posledních letech v albertovském chovu působí importovaný anglický hřebec **Sharp End**, nar. 1978, který začal připouštět v roce 1985.

V současné době je stav chovných plnokrevných klisen do 30 kusů. Kromě vlastních odchovů se v dostihovém sportu prosadili i koně nakoupení do albertovské stáje. Velmi úspěšní byli albertovští zástupci vždy v překážkových dostizích, kde kromě již jmenovaného Limita je nutné uvést alespoň **Mora**, rovněž velmi úspěšného ve Velké pardubické.

Plemenářský podnik Albertovec pořádá na svém závodistišti dostihy. Jeho specialitou je jediný typický dostih cross-country pořádaný v ČR. Dostihová dráha a výhodný přírodní terén jsou využity také pro časté pořádání soutěží ve všestranné způsobilosti, jejichž dobrá úroveň se stala tradicí a s nimiž jsou spojena jména vynikajících českých koní i jezdců.